

ELŐSZÖR SZEGEDEN

Szakiskola, amely orientál

Nyári számainkban már írtunk arról az országosan egyedülálló kezdeményezésről, mely egy új iskolatípus formájában először Szegeden indul meg. Földes Sándor a Kodály téri Általános Iskola igazgatóhelyettese, tagozatvezető hosszas előkészületek és egyeztetések után új oktatási intézmény létesítésére tett javaslatot a város vezetésénél. Szegedi Alternatív Kísérleti Speciális Szakiskola, ez lenne a pontos elnevezés, ám nem másról, mint olyan munkaiskoláról van szó, amely már nyugaton elterjedt, Földes Sándor sem titkolja, hogy elsősorban német tapasztalatokra épít. S akik profitálhatnak mindebből? Természetesen hosszú távon a társadalom, de közvetlenül azok a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok, akik átírányítással kerülnek át az általános iskolákból, vagy rossz tanulmányi eredményeik miatt nem nyernek felvételt egyetlen középfokú tanintézetbe sem.

– *Hogyan lehet ezeket a fiatalokat orientálni?*

– Vannak olyan tízennégy éves gyerekeink, akik még a negyedik osztálynál tartanak, most is, a Dolgozók Általános Iskolájában. Ha egy ilyen fiatal majd eljön a munkaiskolába, nem a tudásért fog eljönni. És ezt nem is tagadjuk. Mi azonban megadjuk neki az értelmes munkát, és ez itt a kulcsszó, lehetőségét. Mert amikor jelentkeznek, azt kérdezzük tőle, mi a hobbi. A gyerek dönti el – képességei, önismerete, irányultsága – alapján, hogy mivel foglalkozik szívesen. Szerintem a tízennégy éves kori pályaválasztás abszurdum.

– *Sokan azt mondják, hogy ami a munkaiskolában lesz, nem más, mint egyszerű szakmunkásképzés.*

– Határozottan cáfolom. Az új típusú speciális szakiskola időben meghosszabbított pályaorientálás, amire például a normál általános iskola képtelen. A gyerekek négy órát töltenek a tanműhelyekben, vagy más termelőegységekben, majd pedig két-három óra tanulás várja őket, attól függően, hogy a hiányzó általános iskolai műveltséget/kell nekik megszerezni, avagy már, az előbbi meglévé, a pályaorientáló szakmaelőkészítést végzik.

– *A munkaiskola feladata tehát kettős lesz. Alapfeladatként elvégzett az általános iskolát, majd közép fokon, vagyis az úgynevezett szakiskolai szinten felkészítik a fiatalokat a különböző szintű szakmákban a szakmunkásvizsga letételére. No de hogyan?*

– Erre szolgálnak a mi projekteink, amelyekben folyamatos értékteremtő munkát végeznek a fiatalok. Mert például mi mindenhez kell érteni egy fürdőszoba felszerelése kapcsán? Tipikus élethelyzet, ami legalább hat szakma alapismereteit nyújtja a gyerekeknek, ő ezekből aztán arra orientálódik, amerre leginkább kedve van. Ez a speciális szakiskola olyan programot kínál a nyolcadik osztályt befejezők számára, amelyben egy-egy szakma alapismereteit elsajátíthatják. A szakiskola harmadik évében például akár szakvizsgás munkára is felkészíthetjük a fiatalokat. Egyébiránt leginkább a hiányszakmákra és a kiskézműves iparágakra figyelünk. Újdonság,

hogy a kisvállalkozás lényegesebb pénzügyi és jogi elemeivel is megismertetjük leendő tanulóinkat.

– *Mennyi fiatal érint, érinthet az új iskolatípus?*

– A Dolgozók Általános Iskolájában ebben az évben háromszázhatvan tanultak, csak hogy ebből a létszámból nyolcvan a megyéből, sőt, jó néhányan más megyékből jöttek. Ez egy probléma, hogy tudniillik miért Szeged város költségvetése viselje a sándorfalvi, vagy ruzsai, netán orosházi gyerekek fejkvótáját. Azt hiszem, az lenne a jó, ha a fiatal alanyi jogon elhozhatná az oktatására fordítandó fejkvótaösszeget oda, ahol éppen tanul. Mert így a rendszer még nem egyértelmű... Mindenesetre az új tanév beindulását maximum háromszázhatvan főt még elvisel az iskola alsófokú kapacitása. Többet azonban nem. A kérdés az, hogy a beinduló szakiskola évfolyamait hol és hogyan tudjuk elhelyezni. Új osztálytermeket, tanműhelyeket kellene kialakítani, mert bizony a várható létszám száz fölött lesz.

– *Jelenleg két iskolaépületben oktatnak.*

– Itt a Kálvin téren a Dolgozók Általános Iskolája bérlti a második emeletet és a pincét. Oktatásra és szakmai gyakorlat folytatására csak nagyon jó indulattal alkalmas az épület. Itt további bővítésekre nincs lehetőség. A Balatoni utcai iskola épülete ellenben a miénk, s itt bővíteni is lehet. Azaz lehetne, mert az emelet ráépítés, s az újonnan felállítandó két tanműhely költségei több mint tízmillió nagyságrendűek. Nyilvánvaló, hogy az önkormányzat ezt vállalni nem tudja.

– *És ki vállalja?*

– Amennyiben valóban szakképzéssel is foglalkozó intézménnyé válunk, úgy külső forrásokat is megpályázhatunk. Mint például a Munkaügyi Minisztérium által meghirdetett Szakképzési Alapítványt, és hát más alapítványokat is. Tudja, ez a kezdeményezés roppant fontos, mert egyre több lesz a szakképzetlen, iskolába be nem jutó, az életnek munka nélkül nekiinduló fiatal. A szakiskola részlegesen segíthetne nekik. Nagy a tét.

Darvasi László

Egyszer erdő lesz a csemetékből

Gyenes Kálmán képei

Por és hamu

Az erdélyi magyar kisebbség irodalmáról a hazai olvasónak az utóbbi hónapokban bőven kijutott. Pótlandó sok-sok esztendő mulasztását, a kiadók versenyre keltek, mégis bizonyossággal állítom: a teljes keresztmetszet oly távoli, mint a politikusok elképzelte közös európai ház. Elsősorban a szórványmagyar-ság iránt nagy az adósságunk. Ez azonban nem csak irodalmi vonatkozásban érvényes. A Temesváron történtek, Tökés László fellépése fölértékelte a Kolozsvár-centrikusságtól elhalványított szórványok szerepét: lebecsült életerejét, kétségbe vont azonosságtudatát, aminek elképesztő, romboló hatásáról csak egy párhuzam erejéig szólnok. Ahogy az egész magyar nemzetet felelősség terheli a keletre szorult testvéreink – a csángók – sorsáért, úgy az erdélyi értelmiség vezető „személyiségei”, negyvenöt év leltárát összeállítván, el kell hogy számoljanak egykoron a hatalommal való együttműködésükről, melynek egyik sejtett előfeltétele a szórványok teljes elhanyagolása, feladása volt.

Ilyen körülmények között kellett átvészelnie például a Temes megyei magyarságnak is ezt az időszakot. Mivel az emlékezet tárából előbányászott történetem irodalmi vonatkozású, a temesvári írók több mint négy évtizedes próbálkozásait jellemzi: az írott szó hiteltel igyekeztek otthon tartani.

A megye magyar napilapja, a Szabad Szó vasárnaponként

irodalmi melléklettel jelentkezett, ami azonban a mindenkori főszerkesztő kényének-kedvének volt kiszolgáltatva. Az ötvenes években két folyóirat-próbálkozásuk dőlt dugába: a Bánási Írás és a Bánási Úzenet az Írószövetség magyar tagjai nyomására (!), illetve az 1956-os magyarországi események miatt szűnt meg. Hosszas vajúdas után, az Ady Endre, későbbi nevén a Frányó Zoltán Irodalmi Kör tagsága annyira megerősödött, hogy terveink szerint első lépésként évkönyv megjelenítésére gondolhattunk. Megtaláltuk a „kijáró embert” *Bálint-Izsák László* személyében, aki vállalta a szerkesztés feladatát is. Ellentmondásos személyiségéről csupán egyetlen adat: mérhetetlen egyéni becsúgyát alá tudta rendelni a közösségi érdekeknek, ami a későbbiek során huzavágások megoldásokra sarokallta. Az első évkönyv, a *Lépcsők I.* anyaga rekordidő alatt összeállt, László bátyánk lelkesen hordozta aktatáskájában a kézírathalmazt, amikor néhányunkat válságértekezletre hívott össze. Kiderült: a fő-fő cenzor keveselli a „hazafias” anyagok számát, ezek arányát legalább húsz százalékra kell emelni... Rögtön ajánlotta: saját írást áldoz, valaki tegyen le az

asztalra (avagy „szervezzék be”) valami „hazafias”, nincs sok idő a fejkvótásra... Vagy kénytelen lesz gyalogáldozatot hozni. El is mondta, mire gondol. Úgy tervezte, F. egyetlen verssel, két soros, jelentéktelen „művel” jelen lehet a kötetben, amivel az idős, magatehetetlen újságírók és írók körüli gondosságát ismeri el; saját magára is gondolt, talán egykoron szüksége lesz (olyan váratlanul hunyt el évek múltán, hogy erre nem került sor...) neki is erre a szeretetre... Így szólt az a feldáldozásra szánt vers:

Por és hamu

Por és hamu vagyok.
Lángolok, ha láthatlak
Téged.

Kuncogva hallgattuk okfejtését, a „verset” nemkülönben; s mivel senkinek sem volt kedve „hazafiasítani” a nevet, így Bálint-Izsák László meghozta a maga történelmi gyalogáldozatát. Aminek egyik következménye: a *Lépcsők I.* megjelenése után a kétségbeesett F. úton-útfélen érdeklődött ismerőseinél, kollégáinál a kötet iránt, s ha kezébe nyomták, azonnal átjavította a fenti változatra. A kívánt húsz százalékos hazafias arányt az alábbi huzavágással érte el a mindenre kész szerkesztő:

Por és hamu

Por és hamu vagyok.
Lángolok, ha hív a Párt.

Pataki Sándor

Sztárból ócskaság

Valaha a jövő éttermének számított, ma pedig divatjamúlt ócskaság lett Amerikában az ételautomata. Illetve csak volt, legalábbis New Yorkban. A Honr and Harpart Company ugyanis a napokban bezárta utolsó félautomata „éttermét”.

Az első automatát 1902-ben helyezték üzembe Philadelphiában. Akkoriban az emberek igen vonzóknak találták az új szórakozást: pénzt dobáltak egy nyílásba és kis üveglakon át vehették ki az enivalót. 89 év alatt ez a játék unalmassá vált: az üvegajtájú fiókból kivehető falatok pedig önmagukban már nem jelentenek vonzerőt. Egy 1991-es éttermi katalógus szerint az utolsó ételautomatának az emléke jobb az emberek emlékezetében, mint a benne kapható enivaló.

Jól felszerelt forgácsoló műhely, 300 m² alapterületű, szociális helyiséggel ellátott barakképületben, hosszabb távra kiadó.

Jelige: „Ipari övezet 18403” a Sajtóházba.

Régiséget veszek!
József A. sgt. 29. sz.
(Szent Miklós u. sarok). Nyitva: 9-18-ig.
Telefon: 25-629.

„SA-MA”
Építőipari, Szolgáltató Kereskedelmi Kft.-nél megrendelhető:
társasházak, családi házak építése, felújítása, átalakítása, építőanyagok biztosításával, kulcsrakész átadással.
Telefon: 53-260.
Szeged, Kikindai u. 4B.

VÁSÁR VÁSÁR VÁSÁR

Import farmerárak, órák, futtatottarany-ékszerek, karkötők, hongkongi bizsuk

40-60%-os árengedménnyel,

amíg a készlet tart!

Mini Shop
Szeged, Közép fasor 46.
Nyitva: hétfőtől péntekig 8-tól 18-ig.

VÁSÁR VÁSÁR VÁSÁR

Figyelem! VIDEOGARÁZS!

Videófilm- és szőnyegtisztítógép-kölcsönző nyílik

1991. április 19-én,
Tápé, Budai N. A. u. 1. szám alatt.

Nyitva:
hétfőtől péntekig 13-20 óráig,
szombat, vasárnap 10-20 óráig.

Szeged,
Gyapjas Pál u. 51.
Telefon: 53-685.

Ne az orvoshoz járjon gyógyszerekért-
termeljen inkább gyógynövényeket!

Gyógy- és fűszernövény-
vetőmagok érkeztek,
kakukkfű, citromfű, zsálya,
majoranna stb.

Biotermesztéshez bioburgonya, bioborsó,
biobab kapható és még csicseriborsó, bab,
lencse...

Nyitva: fél 8-16 óráig.